

איש חי
רב פעלים
רודף צדקה וחסד
ה' **משה שניצר**
ז"ל
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
תנצב"ה

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

בית המדרש דחסידי סוכטשוב בני-ברוק
כולל דחסידי סוכטשוב
כולל "סנה משה"
ע"ש הרה"ח ר' משה יצחק זיסר ז"ל
בית מדרש
למגידי שיעור "דף היומי"
חיים סופר 3 ת.ד. 471 ב"ב טל. 03-5775333

האשה
החשובה רודפת
צדקה וחסד
מרת **ורדה שניצר**
ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
תנצב"ה

ינו"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א וע"י קרן ברכה ומוטי זיסר

גליון מס' 683

מסכת נדה ל"ד-מ'

בס"ד, ד' תמוז תשע"ב

השבוע בגליון

- מילה ביום השמיני - העולם נברא על פי התורה
- מדוע אברהם אבינו ע"ה לא מל את עצמו
- התינוק חלוש עד היום השמיני
- התינוק יושב "שבעה"

- הקדמת וזרוז זמן הלידה
- הטבע משועבד לתורה ולחכמי התורה
- חיי הבהמה תלויים בהוראת החכם
- "תנו רבנן"

גלגול נשמות

דף לא/ב ומפני מה אמרה תורה מילה לשמונה

מילה ביום השמיני - העולם נברא על פי התורה

"מפני מה אמרה תורה מילה לשמונה", מדוע מצוות ברית המילה נקבעה דווקא ליום השמיני להולדת הילוד. הגמרא מביאה את דבריו של רבי שמעון בר יוחאי: "שלא יהו כולם שמחים ואביו ואמו עצבים". כלומר, מפני שעל היולדת חלים הגבלות הלכתיות למשך שבוע ימים [דין זה הוא דאורייתא, והוא נובע מעצם הלידה. כמובן, יש אופנים שונים שזמן הטומאה מתארך מסיבות שונות], כנאמר (ויקרא יב:ב): "אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים", התורה המתינה עם קיום מצוות ברית המילה לתום שבוע זה, כדי שהכל יהו שמחים בעת קיום מצוות המילה.

בעל "עונג יום טוב" (בהקדמה לשו"ת, אות ט"ו) טורח לבאר טעמו של רבי שמעון בר יוחאי, והוא דולה פנינים על הנהגת הקב"ה את עולמו.

את דבריו הוא פותח בשאלה רטורית, מה נענה לאב ואם מאושרים, אשר יאמרו, כי שמחתם רבה וחדוותם עצומה, עד כי אינם חשים בכל עצב, והם מעוניינים לקיים את מצוות ברית המילה עוד לפני היום השמיני. כמובן, שאין בכך כדי להתיר להם את הדבר. אם כן, מדוע אמר רבי שמעון, שטעם קביעת היום השמיני למילה הוא כדי שיהו אביו ואמו שמחים. זאת ועוד, הכל יודעים כי מצוות ברית מילה דוחה את השבת. האם באמת דוחים את השבת אך ורק כדי ששני ההורים יהיו שמחים בעת ברית המילה? כלומר, האם יתכן שניתן היה לקיים את ברית המילה לפני שבת, אך דוחים אותה ליום השבת כדי שישמחו אביו ואמו? אין זאת, הוא מסיק אלא "שכל פרטי התורה קבועים ועומדים בחפצי העולם להיתר או לאיסור לטמא או לטהר", כפי שיבואר להלן.

הקב"ה ברא את עולמו על פי התורה - הסתכל באורייתא וברא עלמא. לאחר שמצוות מילה ניתנה בשמיני, הרי שכל זכר יהודי הנולד, אינו "ערל" עד היום השמיני, רק מן היום השמיני ואילך הערלה הופכת לחסרון ולפגם, לפיכך, אין כמובן כל טעם להסירה בטרם היום השמיני, שהרי אינה "ערלה" [דבר זה מבואר בירושלמי, יבמות ריש פרק הערל, שתינוק כהן עד ליל שמיני מותר לסוכו בשמן של תרומה, משום שעדיין אינו בגדר ערל]. רבי שמעון בר יוחאי המבאר את טעם מצוות המילה ביום השמיני, מתכוון לבאר, מדוע מראש הקב"ה יצר כך את עולמו, שעד היום השמיני ערלת התינוק אינה ערלה שיש להסירה - כדי שלא יהו אביו ואמו עצבים. אמור מעתה, אם בתחילה הנחנו, כי ערלת התינוק היא פגם שיש להסירו החל מרגע לידתו, אך מעכבים את המצווה מפני שאביו ואמו עצבים, עתה אנו מבינים, כי

דבר העורך

5 שבועות.

עוד לא היה סיפק בידי לכתוב את מילות הפתיחה, והוא פרץ פנימה.

"שמע".

"בשעה שעם ישראל עמד למרגלות הר סיני, הקדוש ברוך הוא כפה עליהם הר כגיגית, ואמר להם: אם אתם מקבלים את התורה - מוטב, ואם לאו - שם תהא קבורתכם.

- אתה שומע?

פיאותיו מתבדרות לכל עבר, הוא ממחר מאד, עסוק ביותר, באמת, יש לו הרבה דברים על הראש, יהיו כאלו שיאמרו יותר מידי, אבל הוא תמיד שופע רעיונות.

- למה כתוב "שם תהא קבורתכם"? למה שם? פה!!! הרי כפה עליהם הר כגיגית?

- אתה יודע למה, כי "שם" - תהא קבורתכם! "שם" הוא הקבר של כל הרעיונות, של כל ההתחלות, אנשים מחליטים, מקבלים על עצמם, רוצים, מוכנים, מעוניינים, אבל... שם, מחוץ, אחרי, כאשר, אם - תהא קבורתכם.

נעשה ונשמע. עכשיו, לא מחוץ.

כבר אין צורך בפתיחה.

ברוך ה', הלכבות מתחממים, יהודים יקרים מתארגנים לפתיחת שיעורים ללימוד תורה. הדבר ניכר בכל מקום, בכל עיר, בכל קהילה. רבים חשים בכך ומתרגשים, גם אנתנו.

צעילוי נשמת

מרת **תקוה לוטה פלס** ע"ה

ב"ר שמואל ז"ל

נלב"ע ד' בתמוז תשס"ג

תנצב"ה

הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

צעילוי נשמת

הר"ר **אליעזר מילר** ז"ל

ב"ר פנחס ז"ל

נלב"ע ט' בתמוז תשמ"ה

תנצב"ה

הונצח ע"י המשפחה שיחיו

צעילוי נשמת

מרת **שפרינצה לאה פרוכטר** ע"ה

ב"ר אשר אנשיל ז"ל

נלב"ע ד' בתמוז תשמ"ה

תנצב"ה

הונצחה ע"י ידידינו הר"ר **מנחם מנדל פרוכטר** ומשפ' שיחיו - בלגיה

לעילוי נשמת

הר"ר **דוד גמזו** ז"ל בן ר' אלחנן זאב ז"ל נלב"ע ג' בתמוז

ומרת **אסתא גמזו** ע"ה בת ר' פנחס ז"ל נלב"ע כ"ו בסיון תנצב"ה

הונצחו ע"י המשפחה שיחיו

נר ה'
נשמת
אדם

המצווה לא ניתנה כלל עד היום השמיני. "עונג יום טוב" מסיים את דבריו, כי "אין כוונתו לומר שזה טעם המילה שניתנה בשמיני, אלא כוונתו שזה הטעם ניתן על רצונו יתעלה לקבוע באדם אשר תבא זמן וטבע המילה בקרב איבריו של אדם ליום השמיני כדי שלא יהו אביו ואמו עצבין והכל שמחין".

מדוע אברהם אבינו ע"ה לא מל את עצמו: מעניין לציין, את הדברים המיוחסים לגרי"ז מברסק זצ"ל. ידועה השאלה, מדוע אברהם אבינו ע"ה אשר קיים את כל התורה כולה, לא מל את עצמו. הגרי"ז זצ"ל הסביר, כי כשם שעד היום השמיני הערלה אינה מהווה כל חיסרון, כך גם עד ציווי של הקב"ה במצוות ברית מילה, לא היה כל פגם וכל חיסרון בערלה, ולפיכך אברהם אבינו לא קיים את המצווה ("כתבי התלמידים" עה"ת פרשת לך לך).

רבני בית מדרשו מוסיפים, כי הדברים מדויקים מדברי המדרש (תנחומא פרשת לך לך סימן ט"ז): "וכשאמר הקב"ה לאברהם התהלך לפני והיה תמים, התחיל תמה, אמר עד עכשיו אני תמים אם אני מל אהיה חסר". כלומר, עד שנצטווה במילה, לא היתה כל סיבה למול את הערלה, מפני שלא היה בה כל פגם. מעניין לציין נימוקים נוספים לקביעת המילה ביום השמיני.

התינוק חלוש עד היום השמיני: הרמב"ם ("מורה הנבוכים" חלק ג' פרק מ"ט) כותב: "והיות המילה בשמיני הוא מפני שכל בעלי חיים כשילוד הוא חלוש מאד בתכלית לחותו, וכאלו הוא עדיין בבטן, עד סוף שבעה ימים, ואז ימנה מרואי אויר העולם, הלא תראה כי גם בבהמות שמר זה הענין, שבעת ימים יהיה עם אמו, כאלו קודם זה הוא נפל, וכן האדם אחר שהשלים שבעה ימול".

דם המילה כדם קרבן: רבינו בחיי (בראשית י"ז) כותב, כי דם המילה הוא כדם הקרבן, המכפר מן היום השמיני והלאה בלבד.

שבעת הכוכבים: בספר "ארחות חיים" (הלכות מילה עמוד 45) מובא, כי בהמתנה עד היום השמיני חולפים על הילוד כל שבעת כוכבי הלכת.

התינוק יושב "שבעה": הסבר מופלא כותב "חיי אברהם" (הובא בספר "חותם קודש" סימן א'), כי התינוק יושב "שבעה" על תורתו שלמד במעי אמו ונשתכחה ממנו לאחר שהמלאך סתרו על פיו! ראוי לציין את דברי "החינוך" בהקדמתו לספרו, כי טעמי המצוות כמוסים מעמנו, ואין שכל אנושי מסוגל להבין את דרכיו של הקב"ה, אך מוטל על בני האדם להתאמץ בשכלם, לפי דרגתם, כדי להבינם כפי החכמה שניתנה להם מאת הקב"ה.

דף ל"ב, אנה איסי בן יהודה דהוא איסי בן גור אריה דהוא איסי בן גמליאל דהוא איסי בן מהללאל **גלגול נשמות**

עוד מימי קדם, נושא הנשמות וגלגוליהן, מצא לו מקום של כבוד בספרות התורנית. בעבר כבר עסקנו בגלגולי נשמות [מאורות הדף היומי סנהדרין קה/ב], ובמאמר הנוכחי נתמקד בראיה שהביאו מן הגמרא לגלגול נשמות ולהשלכות ההלכתיות הנובעות מסוד הגלגול.

הגמרא מספרת, כי רב אסי ושילא בר אבינא נחלקו בדין שבהלכות טהרה, ורב אסי ביקש לנדות את שילא בר אבינא משום שלא סבר כמותו. כאשר שאלו שילא האם אינך מתיירא להיכוות בגחלת, השיב לו רב אסי: "אני הוא איסי בן יהודה, שהוא איסי בן גור אריה, שהוא איסי בן גמליאל, שהוא איסי בן מהללאל, כלי נחושת שאין הרקבון שולט בו".

מה כוונתו, ומה פשר דבריו? (עיין תוספות ד"ה "איסי בן מהללאל").

בעל שו"ת "מפענח נעלמים" (סימן ה') מבאר, כי כוונתו היתה שהוא גלגול של אותם שמות של תנאים שהוא הזכיר, ועל כך היתה תפארתו. הדברים מקבלים משמעות מיוחדת, לאור המבואר בספרי המקובלים, כי קיים דמיון מסויים בין שמות הנשמה בגלגוליה השונים, ואכן במקרה זה כל הנושאים את הנשמה כונו איסי או אסי.

מעניין לגלות, כי סוד גלגול הנשמות בא לידי ביטוי בטעמי המצוות ובהלכות שונות, להלן שתי דוגמאות. הנה, תורתנו הקדושה מצווה, כי אשה אשר בעלה מת ולא הותיר אחריו זרע ל"ע, אחיו של בעלה מייבמה, "והיה הבכור אשר תלד יקום על שם אחיו המת" (דברים כה/ו). גדולי הראשונים קושרים בין מצוות הייבום לבין גלגול הנשמות, ומקור הדברים בזוה"ק. הרקאנטי מאריך רבות בנושא, וכותב מפורשות, כי סוד מצוות היבום טמון בגלגול הנשמות, שנפש המת מתגלגלת אל הילדים שיולדו מן הייבום. הרמב"ן (בראשית לח/ח) רומז לכך בהתייחסו לייבומה של תמר, כלתו של יהודה, וכותב: "סוד גדול מסודות התורה בתולדת האדם, וכבר הוא לעיני רואים אשר נתן להם השם עינים לראות ואזנים לשמוע. והיו החכמים הקדמונים קודם התורה יודעים כי יש תועלת גדולה ביבום האח".

המהר"ם ש"ף (גיטין מג/ב ד"ה "ואין אני קורא בה") כותב, כי לאור דברי הראשונים, אחת מהלכות יבום מובנת ומוטעמת. ההלכה קובעת, כי אם אשה התקדשה לשני אחים וקידושי שניהם חלו -הדבר אפשרי במקרים סבוכים ביותר-, ולאחר מכן הם מתו, אין מצוות ייבום, כפי שחכמים דרשו מן הפסוק (עיין גיטין פג/ב). הדברים מובנים ביותר, אומר המהר"ם ש"ף, מאחר שאין אפשרות ששתי נשמות תתגלגלה בוולד אחד, לפיכך היא פטורה מן הייבום...

חרדת הדין לגלגול הקודם: כאשר "נודע ביהודה" (שו"ת מהדורה תנינא, יו"ד סימן קס"ד) דן לגבי פתיחת קבר של קטן, הוא כותב, כי אף על פי שפתיחת קבר אסורה מפני חרדת הדין הנגרמת

השבוע ברצוני להתמקד ביוזמה האישית של המתפלל הרגיל בבית הכנסת, זה שאינו אמון על ניהול פרויקטים, מינוף יוזמות, יזום רעיונות, או כל תיאור אחר דומה או זהה הבא לבטא את אותו רעיון. לעשות הרבה מכלום.

שני סיפורים נגעו מאד לליבי, ואודה על האמת, התלבטתי רבות במי מהם לפתוח ראשונה. **נפתח** במכתב, הוא הגיע ראשון.

בס"ד **מכתב תודה על הדרבון בפתיחת שיעור הדף היומי.** בזכותכם גם אנחנו שמענו את צלצוליו של הפעמון. זה הוא מכתב תודה על כך ששכנעתם אותנו שזה ניתן ואפשרי לעשות את זה ולהתחיל כבר עכשיו מיד. כל טוב ויישר כח.

הפעמון החל לצלצל. גם אצלנו בקהילה ברמת-בית שמש שמעו את הצלצל.

נכון, מדובר בקהילה שחבריה הם אנשי עמל, היוצאים לעבודתם מוקדם בבוקר, וחוזרים מאוחר לילה, אבל... את הצלצל הזה, של פעמון הדף היומי, שמענו גם שמענו. **מתי** נעשה שיעור, חשבנו לעצמנו. בבוקר? רק יחידי סגולה מסוגלים. בשעות הערב, מי יכול להחזיק מעמד? **אבל,** הפעמון המשיך לצלצל.

ואז עלה הרעיון, אולי ללמד בחברותא. הרי עוד מעט מתחילים סבב חדש של הדף היומי, ואכן מתפלל אחד פתח את חבירו, "נו... לפני מניין שני... מה אתה אומר? החבר לא התעצל - כן, רעיון טוב, אבל אולי עוד מישהו ירצה להשתתף? שאלנו וביורנו, והנה, הצטרף עוד אחד, ועוד אחד, אשר הביעו התעניינות.

אולם, מלמד לשיעור אין לנו, ובכלל, היכן נקיים את השיעור, ומי יודע כמה יגיעו? שלושה אנשים, ארבעה? ואיך נקום מוקדם כל כך, ועוד הרבה בעיות?

אבל, הפעמון המשיך לצלצל. **אז** קבענו, בעזרת ה' מסכת ברכות - מתחילים. מצאנו מקום, איתרנו את אחד מבני החבורה אשר הסכים לקחת על עצמו את עול הכנת השיעור לידי האמונות, ואפילו תורם למיחם מים חמים ושתייה חמה לפני השיעור נמצא... הכל נראה מצוין.

אבל, הפעמון המשיך לצלצל. **בדפי** "מאורות הדף היומי", נשאלה שאלה: "למה לחכות עד "ברכות", האם יש לנו ימים מיותרים בחיינו הקצרים - ואכן הטענה נגעה ללב כלנו, והחלטנו ביחד, כאיש אחד בלב אחד, מתחילים ללמוד מסכת נדה!

ברוך ה' נותן התורה, כבר למדנו שני פרקים במסכת נדה. מרעיון של חברותא, נוצר שיעור של יותר ממניין משתתפים, והמעגל הולך וגדל. ההתרגשות רבה מאד, ובכל בוקר אנחנו מביטים זה בעיניו של זה, ומודים לבורא העולם, ש...גם אנחנו שמענו את צלצולו של הפעמון...

בברכה, מוטי ג. רמת בית שמש

שהחיינו במנהרות הכותל

"ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם, שהחיינו, וקיימנו, והגיענו לזמן הזה!!!"

עמוק מתחת לאדמה, סמוך למקום ששכינה לא זזה הימנו מעולם, עמדה קבוצת יהודים במוצאי שבת, רגשים עד דמעות, והשיבו באמן רועם על הברכה הנרגשת. **רואה** חשבון הוא במקצועו, בני בשמו הפרטי. יהודי חביב, אוהב תורה כל כך, עד שבגינו התגלגלה שמחה גדולה על יהודים רבים.

בשיעור דף היומי המתקיים בגבעת שמואל, בבית הכנסת "קרליבך", על ידי רבי מאורות הדף היומי, יושבים כארבעים איש מידי יום, ולומדים בצוותא את הדף היומי. **עם** סיום סדר קדשים, פנה ר' בני אל מגיד השיעור, ובקשה בפיו: "זו לי הפעה הראשונה בימי חיי, שאני מסיים סדר שלם, אני משתוקק לברך "שהחיינו", שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

מגיד השיעור שב אליו לאחר מספר ימים עם התשובה הבאה: תרכוש בגד חדש, תברך עליו שהחיינו, וכך תזכה לברך שהחיינו בסיום סדר קדשים.

איפוא נברך שהחיינו, הוא שאל, כאן? בגבעת שמואל? ובאו ניסע לכותל המערבי, נסיים שם את סדר קדשים! גבאי בית הכנסת המסורים ארגנו הסעה מסודרת למופת, ועשרות אנשי הקהילה באו במצוץי שבת בשעריה של העיר הקדושה. **החבורה** זכתה לסיור מודרך במנהרות הכותל, ולאחר מכן, בהתערבות גורמים בכירים, התאפשרה כניסתם למקום מוגבל לציבור, כדי לזכות לסיים את סדר קדשים, הסדר העוסק בקרבנות שהקריבו אבותינו לפניך, סמוך למקום הקדוש.

ר' בני עטה את הבגד החדש, המשינה האחרונה של סדר קדשים נלמדה בהתלהבות רבתי, ומיד לאחר

ברכת שהחינו, כפות ידיים שולבו אלו באלו, כתף נסמכה אל כתף, ובמעמקי האדמה, באחת המחילות שבה התהלכו אבותינו בזמן שבית המקדש היה קיים, שרו צאצאיהם במלוא גרונם, "וטור ליבנו, לעבדך באמת", "תהא השעה הזאת".

היה קצת חשוך. יתכן שהתאורה האפלולית התירה את קשרי מעייני הדמעות, אשר זלגו מעיני רבים ללא בושא. דמעות יהודיות, של אושר אמיתי, האושר היהודי, שרק מי שלומד תורה מסוגל לחוות אותו. אי אפשר לתאר אותו. **כדאי** לנסות.

בשעה שתיים לפנות בוקר, נהג האוטובוס פיזר את המשתתפים המרוגשים בבתיהם שבגבעת שמואל.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד ממנה מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 3446 בני ברק, פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

בברכת התורה, העורך

לנפטר, שהוא חושש שבאים להענישו על חטאיו, ויתכן שקטן אינו חרד מן הדין, שקטן הוא ולא חטא, אך אסור לפתוח את קברו מפני ש"לפי דעת המקובלים וכן הסכימו גם המחקרים שיש לגלוג נשמות, אם כן בכל קטן שייך חרדת הדין על מעשיו בגלגול ראשון".

נשוב לגמרא. ראוי לציין, כי לדעת בעל "הלכות קטנות" (ש"ת חלק ב' סימן ש"ח), איסי בן יהודה לא התכוון כלל לנשמות או לגלגולים, אלא אכן זה היה שמו של אביו, "יהודה דהוא איסי בן גור אריה דהוא איסי בן גמליאל דהוא איסי בן מהללאל", אשר מפני השמד והגזירות נאלץ לברוח ממקום למקום ולשנות את שמו, עד שברבות הימים שמו התארך עד כדי כך.

דף לח/א שלא יבואו נשותיהן לידי חילול שבת

הקדמת זורוז זמן הלידה

בגמרתנו אנו למדים על "חסידים הראשונים" אשר השתדלו שלא תתרחש לידה בשבת, מפני שיש צורך לחלל את השבת, והם ביקשו להמנע מכך. מעניין לציין, כי רבי יהודה החסיד (ספר חסידים סי' תשצ"ג) כותב, כי על כל יהודי להתפלל שאשתו, בתו וכלתו לא תלדנה בשבת, כדי שלא ייאלצו לחללה. הוא אף מספר על צדיק אחד שהתפלל בקביעות בתפילת מנחה של ערב שבת, שלא תיפול דליקה בבתי היהודים ולא יתרחשו לידות בשבת.

שאל נשאל הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל (ש"ת "אגרות משה" י"ד ח"ב סי' ע"ז), האם פעולות רפואיות לזירוז הקדמת יציאת היילוד לפני שבת קודש ראוייה הנה, כדי למנוע חילול שבת. בעל ה"אגרות משה" השיב בשלילה נחרצת ותקיפה, לכל פעולת זירוז שאינה נובעת מצורך העניין, תוך שהוא פורס מספר טעמים לדבר, ביניהם, כי אדם אינו רשאי להציק לזולתו לצורך מילוי רצונותיו, והעובר בוודאי אינו חפץ לצאת, ואין כל היתר לכופו לכך. זאת ועוד, הלידה עצמה היא סכנה ואין להקדימה.

מעניין לגלות, כי כבר הראשונים התייחסו לנידון זה, וה"רוקח" (קהלת ג/א) כתב על כך, כי מן הפסוק "את הכל עשה יפה בעתו" אנו למדים כי הדבר אינו ראוי. ראשי התיבות של הפסוק הם "**ביעה**", הלא היא ביצה. כשם שהביצה אינה מוטלת טרם זמנה, כך גם האדם ראוי לו שימתין לעיתו ולזמנו, שהרי הפסוק מסיים "וגם את העולם"... הוא מוסיף ומציין את הנאמר באיוב (לט/א) "הידעת עת לדת", והוא מסיים במשפט הבא: "לכן אין לעשות למקשה שתמהר לילד, כן תלד במזל רע".

הראב"ד (בהקדמתו לספר היצירה) כותב, כי בעולמות העליונים נשמתו של היילוד נשלמת ברגע לידתו "ומשם יקבל את כל העתיד לבוא עליו. ואם גורם לאשה לילד קודם זמנה, גורם לילוד דברים רעים, מזלות רעות וכו' ששינה עליו מעשה בראשית, ודי בזה לכל מבין".

בשם הגאון רבי יוסף שלו' אלישיב שליט"א נאמר (ראה "תורת היולדת" פ"א אות א'), כי הלא משנה מפורשת היא (אבות פרק ד' משנה כ"ב): "על כרחך אתה נולד" - יש להותיר זאת בידי הקב"ה. אין צורך לציין, כי כל האמור אינו מדובר כאשר נוצר צורך רפואי.

דף לח/א קסבר רבי יהודה שיפורא גרים

הטבע משועבד לתורה ולחכמי התורה

בגמרא מבואר דבר פלא. תשעת ירחי הלידה מתקצרים ומתארכים לפי קביעת לוח השנה על ידי הסנהדרין! - "שיפורא קגרים", אומרת הגמרא, השופר שתקעו בו בתחילת החודש, להכריז על ראש חודש שבית הדין קבע, גורם לחשבון חדש בכל הקשור לחישובי תאריכים שונים. הרשב"א ("תורת הבית" בית שביעי שער שלישי עמוד ט') כותב: "דודאי שיפורא גרים. שכל מה שבית דין של מטה עושה, בי"ד של מעלה מסכימים עמהם. דכתיב אשר תקראו אותם...".

הקדוש ברוך העניק כח לבית דין של מטה, נתן בידיהם סמכות ואחריות על קביעת עיבור החודש ועיבור השנה. הנה, אומר הרשב"א, אם בית דין מעברים את השנה, הם זוחים את חג הפסח בחודש - בימי הפסח המקוריים מותר לאכול חמץ, והם קבעו ימי פסח חדשים. בית דין של מעלה, ממשיך הרשב"א, נוהג בהתאם לקביעות בית דין של מטה. אפילו הטבע משתנה לפי הכרעותיהם.

קיבצנו מספר דוגמאות מעניינות להמחשת קשר עילאי ומופלא זה בין יצורי אנוש לבין פמליא של מעלה, באמצעות התורה הקדושה.

תינוק יונק: אשה מניקה אסורה להנשא עד תום שנתיים מלידת תינוקה (יבמות מב/א, "שולחן ערוך" אבן העזר סימן י"ג סעיף י"א), שמא תתעבר ויפסק מקור מזונו של תינוקה, ואילו בעלה, שאינו אביו, לא ידאג עבורו למזון חלופי. אולם, בשנה מעוברת, אשר בה מצטרף חודש נוסף לחשבון, בעל "תרומת הדשן" (ש"ת סימן ר"ו) כותב, כי עליה להחמיר עד שיסתיימו שנתיים תמימות, אף על פי שחשבון החודשים עולה לעשרים וחמשה, שכן, בגמרא מבואר, שתקופת ההנקה היא שנתיים ימים, ובשנת העיבור תקופת ההנקה מתארכת בהתאם לשנה! [ראוי לציין, כי הרמ"א פסק כן להלכה רק "לחוש לכתחילה, ויש חולקים אף על כך, עיין "פתחי תשובה" שם ס"ק ט"ז, ובש"ת "חתם סופר" אהע"ז סימן קל"ז].

טריפה: בהמה "טריפה" [שגופה לקוי באופן שאינה יכולה להאריך לחיות יותר משנים עשר חודש] הלא אינה חיה יותר משנים עשר חודש, אך בשנה מעוברת, יש אומרים, שקצבת חייה מתארכת לשלשה עשר חודשים! (ש"ך יו"ד נ"ז ס"ק י"ח, ועיין "פרי חדש" שם).

חיי הבהמה תלויים בהוראת החכם: "חזון איש" זצ"ל (או"ח סימן ל"ט אות ט"ו) כותב דברים מופלאים על כח התורה: "אבל הכרעת השיעור בטריפה הפרטית ניתנה לחכם, ומה שנראה לו זה הוא שורש

קטע יומי מתוך הגליון השבועי "מאורות הדף היומי - לילדים"

מסכת נדה • דף ל"ח • יום חמישי ח' בתמוז

חסידים הראשונים

הגמרא מספרת על הנהגתם של צדיקים מתקופות עברו, שמכנים "חסידים הראשונים". בדברי חז"ל מובאים הנהגות שונות של החסידים הראשונים, ובמקור זה נלמד כמה מהן:

החסידים הראשונים היו שוהים שעה תמימה לפני שעמקו להתפלל. בשעה הזו הם פנו את דעתם מכל עסקיהם והתירו ברוקמות הקב"ה (רבינו יונה, ברכות, דף כא/א, ד"ה כדי).

כאשר היו להם זכויות שבורות, הם נזהרו מאד שאנשים לא יפגעו מהן, ולכן הם הולכים לשדות שלהם וחופרים בור בעמק שלהם. טפחים, ובבור היו מטמינים את הזכויות. מדוע בעמק שלהם טפחים? מפני שהמחרטה אינה מגיעה לעמק זה, וגם כאשר יחרשו את השדה הזכויות לא תעלינה על פני הקרקע ויתגרמנה נזק (תוספתא, בבא קמא, פרק ב').

למנוי לגליון לילדים חיגי:
1700-500-151
חודש היכרות חינם

לעילוי נשמות

מרת **ציפורה פייגא רפאלי** ע"ה
ב"ר סיני ז"ל נלב"ע ו' בתמוז תש"ן

תנצב"ה

הנוצחה ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמות

אבינו הר"ר **יעקב פסמנטיר** ז"ל
ב"ר יוסף הלוי ז"ל נלב"ע ז' בתמוז תשכ"ט

תנצב"ה

הנוצחה ע"י בני המשפחה שיחיו - ת"א

ההלכה שנאמר למשה מסיני... ואפשר שחייה תלויים בהוראת החכם, אם היתה ההוראה בחייה".
התולעים מאריכות ימים: יש פירות מסויימים שתולעים מתקיימים בתוכם בעודם מחוברים אל העץ. פירות אלו יש לבדוק במשך שנים עשר החודשים שלאחר תלישתם מן העץ, שכן, התולעת מתקיימת במשך ששה חודשים, וגופה כלה לאחר ששה חודשים נוספים, או אז כבר אין איסור באכילתה ("שולחן ערוך" יו"ד סימן פ"ד סעיף ח', וב"ערוך השולחן" שם סעיף ס"ו). ברם, בשנה מעוברת חייהן של התולעים מתארכות, ויש לבדוק את הפירות שלושה עשר חודשים! (עיין "פרי מגדים" שם, ועיין בגליון מהרש"א שם).

דף לח/ב תנו רבנן

"תנו רבנן"

"תנו רבנן". משפט הפתיחה הנפוץ ביותר לסוגיות חדשות.

ההבדל בין "תנו רבנן" לבין "תניא": כל לומד גמרא עמד על כך שיש ברייתות הפותחות במילה "תניא", ואחרות הנפתחות במילה "תנו רבנן". במאמר הבא נעמוד בקצרה על ההבדל בין "תניא" לבין "תנו רבנן" ועל ההבדל בין הברייתות.

רבי שריא גאון כותב, כי ברייתות הנפתחות ב"תנו רבנן", הן העדיפות על פני יתר הברייתות, מפני שהן מבית מדרשם של רב חייא ורב הושעיא (הובא בספר יוחסין דפוס קראקא דף ק"א ובספר יד מלאכי אות תרנ"ח). חילוק מהותי יותר מופיע ברמ"ע מפאנו (ש"ר סימן כ"ה, הובא ב"יד מלאכי" שם), כי "תנו רבנן" היא ברייתא השגורה בפי כל, ולפיכך היא מקובלת מפי רבים, וגם בתקופה שעדיין למדו בעל פה, וכל אחד שנה תורה מפי רבותיו ולא מפי הכתב, הכל הכירו ברייתות אלו - "תנו רבנן" - רבנן היו שונים, כל הרבנן. ברייתות אחרות כונו "תניא" על שם שיחידים בלבד שנאון, וכאשר הם הביאום לבית המדרש קיבלום מפיהם.

אפס, פעמים שיש ברייתות אשר במקום אחד מובאות כ"תניא" ובמקום אחר מובאות כ"תנו רבנן", האם אין בעובדה זו כדי לערער את כל האמור לעיל? הרמ"ע מפאנו מסביר, כי ברייתות אלו הן "תנו רבנן", וכאשר הביאום בדרך אגב כדי להקשות או להביא מהן ראיה, נקטו בלשון "תניא". כמו כן, פעמים שהמקשן אשר מסתייע בברייתא לצורך קושייתו, שמע ברייתא זו מפי היחיד, והוא לא ידע כי הברייתא נפוצה בפי כל, ולפיכך הוא מכנה אותה "תניא", אך מסדרי הגמרא ידעו כי ברייתא זו מקובלת מפי רבים, והם כינוה בתואר המתבקש, "תנו רבנן".

שיעור חדש לתושבי - אלעד

הננו להודיע על פתיחת
שיעור חדש בדף היומי

ביהכ"נ "שיח אליעזר"

רח' המאירי

בשעה 20:00-21:00

מפי מגיד השיעור

הרב יעקב ישראל רוזנברג

שליט"א

לעילוי נשמת האשה החשובה
מרת **מלכה קוזול** ע"ה
ב"ר משה ז"ל נלב"ע ח' בתמוז תשמ"ג
ולעילוי נשמת ר' **משה** ז"ל
ב"ר מרדכי ז"ל נלב"ע ט' בתמוז **תנצב"ה**
הונצחו ע"י המשפחה שיחיו

גבאי בית כנסת,

**זה הזמן להקים
שיעור בדף היומי!**

לסיוע בהקמת שיעור חדש צלצל עכשיו: 03-7659632

